

§ 21

Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm - Lägesrapport av hållbarhetskommisionens arbete

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat en lägesrapport från Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm till samtliga stadsdelsnämnder och facknämnder, Stockholms Stadshus AB och kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor. Lägesrapporten redogör för fyra delrapporter om hållbar skolutveckling, ungas etablering på arbetsmarknaden, medborgarnas inflytande i stadens beslutsprocesser och det offentliga rummets betydelse för en socialt hållbar samhällsutveckling. Syftet med remissen är att berörda nämnder ska redovisa sin syn på förutsättningarna att genomföra de åtgärder som kommissionen föreslår. Förvaltningen är i huvudsak positiv till förslagen i delrapporterna. I vissa fall har förvaltningen redan påbörjat aktiviteter som föreslås.

Ärendets beredning

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande från den 13 mars 2017.

Dnr 1.5.1.-021-2017.

Förslag till beslut

Ordföranden Mia Päärni (S) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Benjamin Dousa m.fl. (M) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Mia Päärni (S) ställde de båda förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservation

Vice ordföranden Benjamin Dousa m.fl. (M) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för eget förslag enligt följande:

Stadsdelsnämnden beslutar följande:

1. Delvis bifalla förvaltningens förslag
2. I övrigt anföra

Sociala hållbarhetskommisionen publicerade vintern 2016/2017 fyra nya delrapporter som berör demokrati, utbildning, arbetsmarknad och stadsplanering. Moderaterna välkomnar det arbete som har gjorts och ställer sig positiva till flertalet av förslagen i rapporterna. Med det sagt finns det även åtgärder som vi är djupt kritiska till och ställer oss frågande till dess genomförbarhet. Nedan redovisas synpunkter på respektive rapport.

Medborgare med mandat

Delrapporten medborgaren med mandat lyfter angelägna delar om demokrati och vikten av delaktighet. Demokrati är kärnan i det svenska samhället och ska värnas och främjas. Genom delaktighet och inflytande skapar vi stadsdelar som håller ihop och som människor vill fortsätta bo i.

För oss är det också viktigt att stadens skattemedel används på ett effektivt sätt. Att ta del av invånarnas syn på hur deras miljöer kan förbättras är viktigt för både politiker och tjänstemän. Vi politiker är valda för att representera våra väljare och göra tuffa prioriteringar å deras vägnar genom en förmåga att se till helheten när vi fattar beslut. Idag finns möjlighet för medborgare att engagera sig i och påverka politiska beslut som rör deras närmiljö genom att exempelvis insända medborgarförslag, delta i samråd eller ha en dialog med lokala företrädare under stadsdelsnämndens frågestund. I slutändan är det dock folkvalda politiker som har ansvaret att väga samman intressen och göra prioriteringar. Vi ställer oss därför kritiska till förslaget om Medborgarbudgetar. Det riskerar att bli ett sätt att frånsäga sig det ansvaret och risken är påtaglig att engagerade sårintressen, snarare än ett för stadsdelens invånare representativt allmänintresse, blir styrande i processerna.

Stockholms stadsdelar ska vara levande stadsdel som är trygg för alla invånare som vistas här. Gallerior bidrar till att skapa mer liv och rörelse och lockar hit näringsidkare och andra verksamheter vilket både skapar arbetstillfällen och naturliga mötesplatser i stadsdelen. Vi ställer oss frågande till den till synes kritiska inställningen till galleriornas inverkan på stadsbilden och anser att skrivningarna kring detta är minst sagt otydliga. Mer folkliv och naturliga mötesplatser, oavsett om de omges av vad förvaltningen kallar "vinstintresse" eller ej, kan snarare utgöra förutsättningar för att öka det demokratiska deltagandet genom att ge möjlighet till aktiviteter och dialoger i anslutning till mötesplatser, butiker och caféer.

För att kunna frigöra mer resurser till kärnverksamhet anser vi att staden regelbundet måste ompröva arbetssätt och strukturer för att kunna hålla kostnader för byråkrati, administration och onödigt krångel nere. Inom upphandlingsområdet finns möjlighet att hålla nere kostnader och samtidigt hålla uppe kvaliteten vid inköp av varor och tjänster så att stockholmarna får ut så mycket som möjligt av sina skattekrönor. Alltför många och detaljerade krav i upphandlingar, så som sociala klausuler, driver dock upp kostnader och

försvårar för många företag att kunna lägga anbud i en upphandling, vilket riskerar att ge sämre kvalitet för dyrare kostnad.

Dold potential – hinder och möjligheter för ungas stockholmares etablering på arbetsmarknaden

I delrapporten dold potential föreslås åtgärder som att rikta sociala klausuler i upphandlingar till särskilt prioriterade grupper, att utveckla ett arbete med arbetsdifferentiering samt att främja kompetensbaserad och icke-diskriminerande rekrytering.

Att införa så kallade sociala krav i upphandling, som föreslås i rapporten, innebär att det offentliga ställer krav på att en viss andel av de anställda ska tillhöra en utsatt målgrupp för att företag ska få delta i en upphandling. Det är självklart att Stockholms stad ska säkerställa anständiga arbetsvillkor för medarbetare hos leverantörer som staden anlitar. Seriösa aktörer, rättssäkra arbetsförhållanden, transparenta upphandlingsmodeller och konkurrens på lika villkor ska prägla upphandlingar i Stockholms stad. Men samtidigt som vi måste värna goda villkor för jobben måste vi också värna de drivkrafter som får jobben att växa.

Sociala krav i upphandlingsförfaranden innebär alltför stora begränsningar i företagens möjligheter att förädla sina produkter och tjänster på bästa sätt. Förslaget stänger därmed ute företag som måste anpassa sig till den verkliga marknadens krav för att överleva. I vissa fall skulle det kunna innebära att företag tvingas säga upp befintlig personal för att möta upphandlingskraven från staden. Ett annat tänkbart scenario är att en utrikesfödd person blir uppsagd för att ge plats åt en annan person från en av stadens definierade svaga grupper. Sociala krav vid upphandling blir då snarare integrationshämmande än främjande.

När det gäller förslaget om arbetsdifferentiering är det viktigt att understryka att många arbetsuppgifter som förekommer inom såväl förvaltningar som de flesta företag är specialiserade, systemberoende och kräver rätt kompetens. Därför kan differentiering av arbetet bli problematiskt. Både offentliga och privata aktörer är ofta intäktsfinansierade vilket också försvårar möjligheter att avsätta nödvändiga resurser för introduktion, handledning, mm. Med sagt innebär det inte att förslaget om arbetsdifferentiering ska avfärdas helt, men det behövs en noggrann analys för vilka yrkesområde och målgrupper där detta skulle kunna tillämpas. En arbetsdifferentiering får inte äventyra kvalitén på produkten eller tjänsten.

Möjligheterna är dock begränsade då flera tjänster inom exempelvis myndighetsutövning och förskola kräver specifik utbildningsbakgrund eller legitimation.

Staden där vi möts – Arkitektur och kultur i det offentliga rummet

De två delrapporterna ”Staden där vi möts” och ”Från delad till enad stad” tar fasta på några synnerligen viktiga utgångspunkter. Det handlar om att bygga tätare och mer hållbart, ta bort fysiska barriärer och sätta in åtgärder för att öka rörligheten i det befintliga bostadsbeståndet. Tyvärr gör den socialdemokratiskt ledda majoriteten precis tvärtom – deras ord möts inte upp i handling – de cementerar den fysiska segregationen i Stockholm.

Bland annat tar kommissionen upp att det går att överbrygga fysiska barriärer mellan stadsdelar och på så vis motverka negativa följder av rumslig segregation. Detta faktum påtalar vi gång efter annan i reservationer i såväl kommunfullmäktige som berörda nämnder.

Genomförandet av miljonprogrammets glesa struktur har medfört en av de allra största samhällsutmaningarna vi har i Stockholm idag – segregerade stadsdelar. Detta faktum bekräftas också i delrapporten ”Från delad till enad stad” – resurssvaga hushåll koncentreras till mindre attraktiva bostadsområden där välfärdsutvecklingen är sämre. Därtill kommer majoritetens beslut om nya nivåer för tomträttsavgälder leda till att denna situation cementeras i än större utsträckning.

Kommissionen påpekar att enbart nybyggnation av bostäder inte kommer att räcka för att komma till rätta med bostadsbristen. Detta har vi också påpekat vid otaliga tillfällen. Men nuvarande byggtakt kommer bara drygt halva bostadsbehovet att mötas. Vi instämmer helt med kommissionens slutsatser om att andra åtgärder behöver sättas in. Det handlar bland annat om att reformera flyttskatten för att främja rörligheten på marknaden och få ett bättre nyttjande av det befintliga beståndet.

Delrapporten ”Staden där vi möts” tar fasta på värdet av rummet mellan husen, det vill säga gestaltningen av den offentliga miljön med parker och torg där vi alla kan vistas fritt och mötas. Vi instämmer i att otryggheten i stadsdelarna aktivt måste motarbetas. Detta är inte minst viktigt i våra utanförskapsområden där den grova brottsligheten har eskalerat bara de två senaste åren.

När Stockholm växer med nya årsringar är det viktigt att bejaka mer än enbart kvantitet i bostadsbyggandet, vi måste även se gaturummet mellan husen som en del i arkitekturen. Det är därför bra att delrapporten även tar upp arkitekturens roll i det offentliga rummet. I det sammanhanget är det dock anmärkningsvärt att Stockholm ännu har något arkitekturprogram, trots att ett godkännande av Arkitektur Stockholm klubbades i stadsbyggnadsnämnden i november 2013.

Den lärande skolan

I delrapporten den lärande skolan lyfts insatser som infördes under Alliansens tid i majoritet och regeringsställning. I rapporten föreslås att flera av dessa borde

utvecklas ytterligare. Däribland karriärtjänster för lärare där kollegialt lärande ingår, matematiklyftet och även vikten av en skolkultur som präglas av höga förväntningar på alla elever. Det är bra och välkommet.

Vi delar även uppfattningen att det krävs tydligare uppföljning av stödinsatser till elever med behov för att säkerställa att insatserna når alla elever.

Resultatspridningen mellan skolor utifrån elevernas socioekonomiska förutsättningar är fortsatt stor och har förstärkts jämfört med tidigare, trots att det socioekonomiska tillägget idag står för en betydande del av utbildningsnämndens budget.

Moderaterna har tidigare påpekat att systemet med tilläggsbelopp inte fungerar tillfredsställande samt föreslagit screening i övergång mellan förskola och grundskola för att hitta eleverna i tid, men vi har också tillskjutit medel för elever i behov av särskilt stöd. För att åtgärder och resurser ska vara effektiva krävs ordentlig uppföljning, utvärdering och styrning. Det är därför positivt att detta nu lyfts i rapporten.